

MODES
ANALĪTIĶIS

**Konstantīns
Bogomolovs**

JĒDZIENI «MIKSS», «FJŪŽNS» UN «KIČS» (NO ANĢĻU VAL. – MIX, FUSION, KITSCH) JAU KĻUVUŠI PAR IERASTIEM MŪSDIENU MODES TERMINIEM UN PAR GALVENAJIEM LABAS GAUMES KRITĒRIJIEM. MĒS JAU ESAM PIEMIRSUŠI, KA JĒDZIENA «KIČS» SĀKOTNĒJĀ NOZĪME IR HALTŪRA, BEZGAUMĪBA, DISHARMONIJA.

MODĒ *bezgaumība*

MONSTRU BALLE

Aptuveni 90. gadu vidū Karls Lāgerfelds vienā no savām intervijām pasludināja, ka pie durvīm klauvē, «labās sliktās» gaumes laiki. Bet Miuč Prada paziņoja: modē ienāk tādas sievietes tēls, kura pieļauj apburošas stila kļūmes. Modes leksikonā pamazām ielauzās šādas vārdkopas: «konceptuālā disharmonija», «konceptuālā bezgaumība», «konceptuālais kičs». Piepeši tika atzinīgi novērtēti tādi vizuālie risinājumi, kurus agrāk uzskatīja par bezgaumīgiem un attiecīgi noraidīja. Agrāk kaitinošu disharmoniju, kas paaugstināta filozofijas rangā, varēja atļauties vien epatējošie stilisti – Žans Pols Gotjē, Vivjens Vestvuda, Džons Galiāno, kā arī daži skandalozi šovbiznesa personāži. Šodien mēs jau atskārstam, ka 90. gadu huligānisms

bija tikai ziediņi. Merilins Mensons, Žanna Aguzarova vai Helēna Bonema-Kārtere vairs nav unikāli – viņiem radusies milzīga konkurence. Ja agrāk tāda veida tēlus varēja iedomāties tikai uz skatuves, pašlaik tā ir norma uz ielas, klubos, sabiedriskos burziņos (bet drīzumā pārcelsies arī uz birojiem). Ir sācies totāls friku uzvaras gājiens...

Ja kādam maldīgi šķiet, ka viņš nu gan tikai vēro šo «monstru balli» no malas, jāsecina, ka tiek pārāk zemu novērtēta individuālā iesaiste likumsakarīgā procesa kopainā. Pirms 30 gadiem, lai izskatītos stilīgi (vai kā tolaik mēdzām teikt – gaumīgi), mēs saskaņojām kostīmu un apavus, kā arī piemeklējām atbilstoša toņa somu. Lai šodien saņemtu komplimentu «stīlīgs», mums kaut kas ar kaut ko jāsaļauc, jāsamaisa krāsas un faktūras, kā arī jāpapildina tas viss ar visnotaļ nepiemērotu aksesuāru.

DISHARMONIJAS RECEPTES

Izrādījās, ka «labā sliktā» gaume nav vienkārši traku slavenību acumirkļa kaprīze. Modes disharmonizācija ir globāls 21. gadsimta strāvojums. Lūk, šīs tendences galvenās pazīmes.

FORMAS GRAUŠANA

Mūsdienu apģērbs ir piegriezts dekonstruktīvi. Kad pielaiķojam modernu kleitu, mēs itin kā atpazīstam tās tradicionālo siluetu un ierastās detaļas, bet tajā noteikti ir kaut kāds sajukums, asimetrija, konstrukcijas izkropļojums – savdabīgs «dizainera defekts». Pievērs uzmanību – jaunu konstrukciju neviens nav izgudrojis, vienkārši tā pati vecā tiek pasniegta haotiski, jaunā manierē. Tas pats notiek arī ar frizūrām – tradicionālās formas tiek sagrautas.

NESSAVIENOJAMĀ SAVIENOŠANA

Šodien var panākt iespaidīgi stilīgu efektu, apģērbā izmantojot absolūti konservatīvas lietas – vien jāsavieno tās neparastā komplektā. Izvēlamies kleitu, žaketi. Ar ko gan to papildināt? Ar stulmu zābakiem, sportisku somu, kādu šallīti etniskā stilā vai smagnējiem zābakiem. Tas ir, mēs radām komplektu pēc savas individuālās receptūras, cenšoties neņemt vērā vecos saskaņošanas principus. Es nemaz neiztīrāšu faktu, ka nu jau par sliktu gaumi liecina tas, ja soma, kurpes un cimdi ir vienā krāsā. Nepietiek ar to, ka aksesuārus piemeklē, ignorējot krāsu saskaņojumu, tiem tagad vispār nav jābūt vienotā stilā un noskaņā.

LOMU MAIŅA

Vēl vairāk – mēs esam pilnībā mainījuši apģērbu un aksesuāru lomas. Mēs

esam pamanījušies sagraut principu, kas darbojās daudzus gadus: aksesuārus piemeklē konkrētam tērpiem. Šodien mēs kleitu pieskaņojam somai. Nereti aksesuāri koptēlā kļūst daudz nozīmīgāki, nesalīdzināmi dominējošāki par pašu apģērbu. Kurpes var būt absolūti pašpietiekamas, bet soma – pārstāvēt savu neatkarīgo misiju.

KURP GAN MĒS BRĀŽAMIES?

Manuprāt, modē esošā bezgaumība ir nepārprotama pazīme tam, ka mēs smagi un mokpilni atvadāmies no 20. gadsimta. Divdesmit pirmajā jau vēl neesam nonākuši – turpinām dzīvot pagājušā gadsimta modes formās un normās. Mēs tikai pārpušinām un atkārtojam jau zināmo. Tomēr pārpušinot un atkārtojot mēs neapzināti sa-

graujam tradicionālos principus, lai uz šiem gruvešiem uzbūvētu kaut ko jaunu. Ko tieši – pagaidām nav zināms. Daudzas desmitgades tvīda žaketi valkāja kopā ar tvīda svārkkiem. Tomēr tēls attīstījās: mainījās garumi, fasoni, līnijas. Pēc tam šie resursi izsika, un mēs sākām atkārtoties. Sistēma ir izsmelta, tā vairs nav spējīga mums sniegt ko jaunu, tajā nav attīstības potenciāla. Minētā iemesla dēļ mēs sākām meklēt jauno neparastos savienojumos – žakete ar legingiem vai svārkī ar kedām. Bet drīz arī šie resursi būs galā. Kamēr vien mums ir diegi un šķēres, kamēr griežam audumu un sadiedzam apģērbu no gabaliem – mēs arvien atgriezīsimies pie nodeldētiem risinājumiem. Reiz sveici nomainīja elektriskā spuldzīte, tāpat arī pastāvošo sistēmu nešaubīgi nomainīs kāda pilnīgi jauna, pagaidām nepieredzēta cilvēku tērpsanās koncepcija, kas attīstīsies nākamo simts gadu laikā. ●